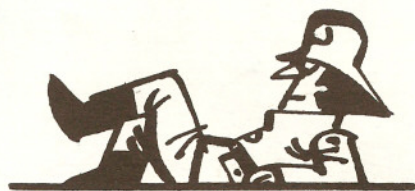

JADERNÉ ELEKTRÁRNY A POŽÁRNÍ OCHRANA JISTOTA A NEBO STRACH?

Podle prognóz a výzkumných zpráv z celého světa, které byly zveřejněny v posledním období, je požár v současné době největším nebezpečím pro jaderné elektrárny. Na základě vědeckých výzkumů je pravděpodobnost vzniku požáru v jaderné elektrárně více či méně větší než u ostatních událostí, které se uvažují jako možné příčiny radiační havárie. K těm patří například zemětřesení, pád letadla, vady materiálu nebo chybná obsluha. Na tato ostatní nebezpečí je pamatováno jak při projektování a výstavbě, tak i při samotném provozování jaderných elektráren.

Požární bezpečnost jaderných elektráren musí být bezesporu neoddělitelnou součástí jaderné bezpečnosti. Zabezpečení jaderné elektrárny (alespoň hlavních částí) z hlediska požární ochrany musí být v první řadě zajištěno co nejdokonalejšími preventivními opatřeními (např. snížením množství hořlavých materiálů na nejmenší možnou míru, souborem stavebních prvků s předepsanou požární odolností), automatickými systémy detekce a hašení požáru zcela nezávislými na lidském činiteli. Tyto systémy musí být absolutně spolehlivé, v některých případech zálohované a používané materiály a součástky na tato zařízení podrobeny pečlivému výběru. Systémy by měly pracovat automaticky s určitou funkční logikou. A co je hlavní – před jejich použitím by měly být podrobe-

ny pečlivým zkouškám, aby se ověřila jejich funkční schopnost a také účinnost v podmínkách jaderných elektráren. Tyto obecné axiomy však nejsou v poměrech provozovaných či projektovaných čs. jaderných elektráren splněny.

Na základě požadavku federální vlády – jejího usnesení č. 309/1986, respektive usnesení republikové vlády č. 29/1987 zpracovaly hlavní správy Sboru požární ochrany obou republik v druhé polovině roku 1987 „Analýzy řešení systému požární ochrany jaderných elektráren a návrh opatření ke snížení možností vzniku požárů a omezení jejich následků“. Tento dokument byl na svou dobu ojedinělý a výjimečný, protože komplexně shrnul dostupné poznatky a vytipovával okruhy problémů požární ochrany jaderných elektráren. Před započítáním prací na řešení tohoto úkolu byla provedena důkladná komplexní kontrola jaderných elektráren Jaslovské Bohunice a Dukovany.

Součástí dokumentu bylo i 58 konkrétních návrhů na opatření a doporučení (včetně návrhu, kdo opatření zrealizuje), která měla v případě jejich realizace přinést podstatné zlepšení a zkvalitnění požárního zabezpečení tuzemských jaderných elektráren.

I přes zpracování materiálu, jeho projednání se zástupci příslušných orgánů a organizací a jeho odevzdání v termínu na před-

sednictvo české vlády nebyl výsledek namahy a snažení uspokojivý. Na náš dotaz v polovině roku 1988 na osud Analýzy jsme dostali jasnou odpověď – materiál byl pečlivě uložen bez provedení jakýchkoliv opatření . . .

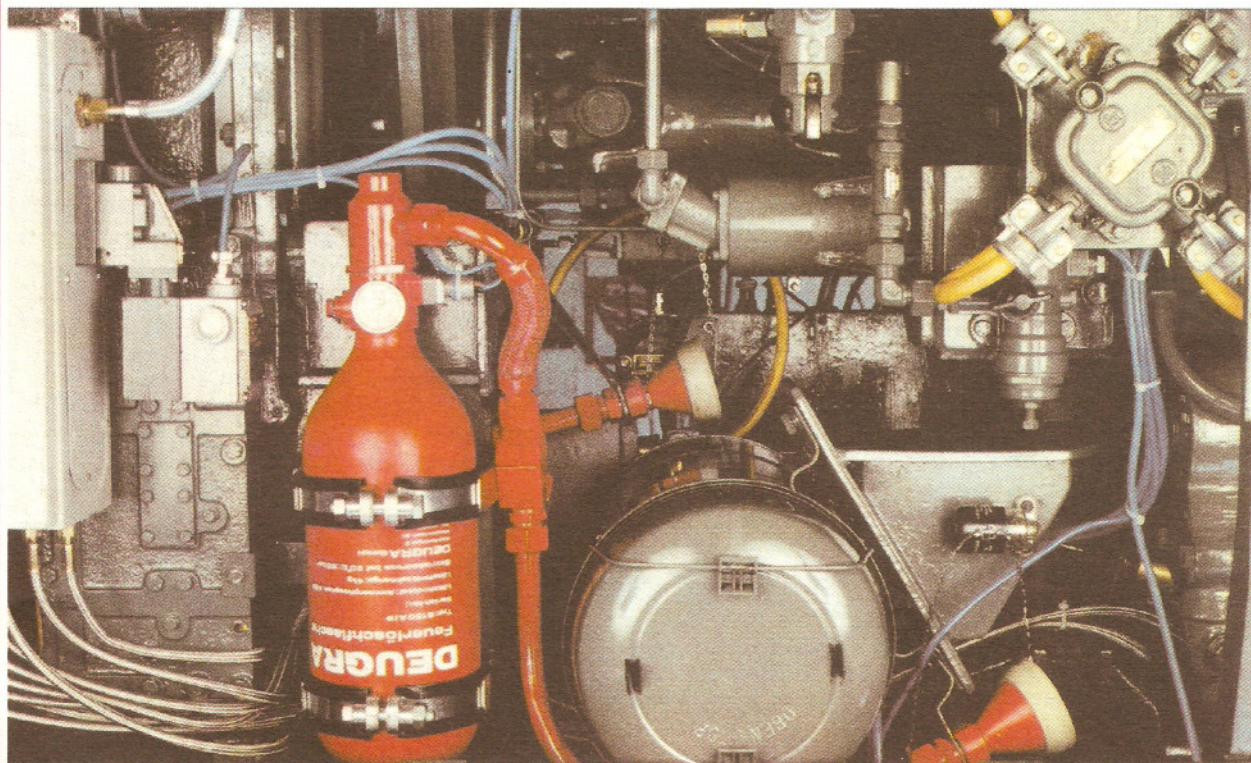
V poslední době vzrušily naše, ale hlavně rakouské veřejné mínění dvě události. Jedná se o požáry v jaderných elektrárnách Jaslovské Bohunice a Dukovany. Oba požáry si byly do jisté míry podobné; jejich příčinou byl elektrický zkrat na jisticím prvku J 2 UX elektrického rozvaděče. Zjištěním vlastní příčiny zkratu byla pověřena odborná vyšetřovací komise. Zajímavostí je, že k požáru prvního bloku JE Dukovany vlivem elektrického zkratu na jističi stejného typu ve stejné rozvodně došlo již jednou – 14. listopadu 1986. Jistě, může to být náhoda, ale i tato skutečnost něco dokazuje.

Předcházející informace potvrdily, že současný stav jaderných elektráren není dobrý. Nejsou řešeny základní otázky koncepce požárního zabezpečení jaderných elektráren, ale i otázky související se standardizací, metodikami zkoušek, jejich opakovatelností a požadovanými výsledky.

A to se již vůbec nezmiňují o organizacích, institucích a výzkumných ústavech, kterým by řešení této problematiky příslušelo. Přesto však není nikdo, kdo by problémy požárního zabezpečení jaderných elektráren řešil komplexně.

Ing. Petr ŠILER,
foto autor

ZAŘÍZENÍ PRO HAŠENÍ OHNĚ OD FIRMY DEUGRA OCHRAŇUJÍ

- výpočetní centra
- prostory se zařízeními pro elektronické zpracování dat
- rozvodné skříně
- zkušební stavy pro motory
- lakovací zařízení
- zařízení pro vytváření vrstev pomocí prášku
- opravávací centra
- obráběcí stroje
- stroje s rádiovou erozí
- skladiště
- zařízení pro vytváření vrstev pomocí vodivých desek
- zařízení pro pozinkování pomocí horkého vzduchu
- paternosterové regály
- tlakové stroje

**BLIŽŠÍ INFORMACE VÁM PODÁ FIRMA
PROJEKTOVO-INŽENÝRSKÁ SLUŽBA,
FRANCOUZSKÁ 4, 120 00 PRAHA 2-VINOHRADY,
TEL. 25 96 57.**

14-1-4/91

Statistika požárnosti v České republice v roce 1990

V roce 1990 vzniklo na území České republiky 10 814 požárů s přímou škodou 303 522 400 Kčs. Při těchto požárech bylo 104 osob usmrceno a dalších 820 osob zraněno. Z tohoto počtu zraněných osob do 3 týdnů po požárech 25 osob na následky zranění zemřelo. Následné škody, způsobené výpadkem ve výrobě, dosáhly částky 92 986 000 Kčs. V průměru tedy vzniklo 30 požárů denně a každý den shořelo za 1 086 000 Kčs hodnot.

Jednotky PO při požárech zachránily 638 osob a uchránily hodnoty za 2 370 200 000 Kčs.

Přehled požárnosti podle jednotlivých krajů

kraj	počet požárů	podíl v %	škoda mil. Kčs	podíl v %	U	Z
Praha-město	798	7,4	82,4	27,2	9	112
Středočeský	2876	26,6	57,8	19,0	15	125
Jihočeský	698	6,4	22,0	7,3	3	51
Západočeský	912	8,4	21,6	7,1	12	54
Severočeský	1551	14,3	25,6	8,4	13	107
Východočeský	1271	11,8	26,8	8,8	23	126
Jihomoravský	1328	12,3	36,3	12,0	15	120
Severomoravský	1384	12,8	31,0	10,2	14	125

U = usmrceno Z = zraněno

Výše škod byla v jednotlivých krajích ovlivněna počtem tzv. velkých požárů, tzn. těch, při nichž vznikla škoda 1 mil. Kčs a vyšší. Nejvíce jich vzniklo ve Středočeském kraji – 12 a hl. m. Praze – 10, nejméně ve Východočeském a Severočeském kraji – 2.

V porovnání s rokem 1989 vzniklo v loňském roce požárů o 46 % více, přímé škody byly vyšší o 41 %, usmrcených osob o 76 % více a zraněných o 28 % více.

Pohledem do jednotlivých okresů lze vyčíst, že nejvíce požárů vzniklo v okresech Kladno – 361 a Praha-východ – 335, nejméně pak v okresech Domažlice a Prachatice – 35.

Přehled požárnosti po pětiletých obdobích

roky	počet požárů	přímé škody mil. Kčs	násl. škody mil. Kčs	uchr. hodnoty mil. Kčs	U	Z
1976–80	19 993	853,2	1605,6	7599,2	431	2793
1981–85	28 538	968,4	1016,6	8171,9	481	3086
1986–90	39 595	1023,4	473,6	13 070,5	404	3494

Z následující tabulky je zřejmé, ve kterých objektech či prostorách požáry v r. 1990 vznikaly (včetně přímých škod).

Počet požárů a přímé škody podle budov a prostorů vzniku požáru

budova, prostor	počet požárů	škoda mil. Kčs
budovy občanské výstavby včetně budov pro dopravu a spoje	604	43,6
bytový fond domovní	1333	18,7
rod. domky a ostatní budovy pro bydlení	1109	19,1
chaty a chalupy	191	8,2

budovy a haly pro výrobu a služby	548	73,3
energetické výrobní budovy	165	1,6
budovy pro garážování	98	6,2
budovy pro skladování (bez zemědělských)	53	6,1
zemědělské sklady	86	18,2
budovy pro rostlinnou a živočišnou výrobu	89	6,6
ostatní objekty v zemědělství	91	15,4
objekty mimo budovy (bez zemědělských)	218	6,6
objekty ve výstavbě a rekonstrukci	130	2,0
provizoria a účelové objekty u budov	1049	13,6
dopravní prostředky a pracovní stroje	1481	40,9
zemědělské plochy a přírodní prostředí	1367	11,2
lesy (bez vojenských)	1251	10,6
volné skladovací plochy	249	1,3
demolice, skládky odpadu	535	0,1
ostatní	167	0,3

Seznam 20 nejčastějších příčin, počtu požárů a srovnání s rokem 1989 je uveden v další tabulce.

Počet požárů podle nejčastějších příčin

příčina	počet 1990	počet 1989
1. technické závady, včetně změn provozních parametrů	2198	1909
2. kouření	1160	534
3. samovznícení	1021	1162
4. hra dětí	944	584
5. zakládání ohňů v přírodě	840	319
6. úmyslné zapálení	484	199
7. sváření, řezání	353	237
8. nesprávná obsluha, nedodržení technologie, nezalost či omyl	296	254
9. úlet jisker z výfuku	281	95
10. používání otevřeného ohně	261	192
11. zanedbání bezpečnostních předpisů, použití předmětů k jiným funkčním účelům ve výrobě	209	179
12. manipulace se žhavým popelem	167	79
13. hořlaviny u topidla	129	157
14. cizí předmět ve stroji	114	61
15. nesprávná instalace topidla	98	112
16. spáry v komíně	96	111
17. zazděný trám v komíně	92	84
18. nesprávná obsluha topidla	91	71
19. žhavé materiály a výrobky	90	85
20. dopravní havárie	70	38

Ve struktuře příčin došlo vloni k výraznějším změnám k nárůstu počtu požárů způsobených neopatrností při kouření, zakládání ohňů v přírodě, při hře dětí s ohněm, ale také úmyslně založených. Vliv na tuto skutečnost mělo i enormně suché počasí v letním období.

Požárnost v jednotlivých odvětvích našeho hospodářství uvádí následující tabulka.

Požárnost v odvětvích národního hospodářství

odvětví	počet požárů	podíl v %	škoda mil. Kčs	podíl v %	U	Z
zemědělství	1401	13,0	65,2	21,6	4	62
lesnictví	1312	12,1	13,8	4,5	1	33
průmysl	1067	9,9	83,8	27,6	1	133
stavebnictví	307	2,8	4,9	1,6	-	28
doprava, spoje	1639	15,2	28,4	9,3	20	117
obchod	337	3,1	16,5	5,4	-	20
byt. hosp.	3207	29,7	44,6	14,7	66	340
nevýr. činnosti	1215	11,2	46,2	15,2	11	81
nezatříděno	329	3,0	0,2	0,1	1	6

Počet usmrcených a zraněných osob podle věku a pohlaví

kategorie	usmrceno	zraněno
děti do 15 let	5	38
muži 16-60 let	46	370
ženy 16-60 let	12	105
osoby nad 60 let	40	93
požárníci z povolání	-	133
ostatní požárníci	1	81

Pohled na loňskou statistiku zakončíme přehledem požárů se škodou 3 milióny korun a vyšší, tak jak chronologicky nabíhaly:

1. 2. bramborárna JZD Košice, okr. Tábor
příčina: sváření
škoda 3 933 900 Kčs

12. 3. zámek Kounice, okr. Nymburk

příčina: spáry v komíně

škoda: 5 000 000 Kčs

1. 4. sklad nářadí Narex v Nesvačilech, okr. Benešov
příčina: svařování lepenky
škoda: 3 186 000 Kčs
28. 4. zkušebna ČKD Kompresory v Praze 9
příčina: v šetření
škoda: 3 769 000 Kčs
3. 5. objekt základní školy v Praze 6-Suchdole
příčina: sváření lepenky
škoda: 3 433 500 Kčs
30. 5. hala montáže ČKD Lokomotivka v Praze 9
příčina: v šetření
škoda: 32 630 000 Kčs
15. 6. výměňková stanice v Mladé Boleslavi
příčina: výbuch plynu následkem technické závady
škoda: 3 000 000 Kčs
22. 8. sklady s. p. Zbrojovka Brno-Líšeň
příčina: v šetření
škoda: 3 877 300 Kčs
2. 9. sklad píce v Úhonicích, okr. Praha-západ
příčina: v šetření
škoda: 3 186 300 Kčs
13. 9. nákupní středisko Jednota ve Zlatých Horách, okr. Šumperk
příčina: samovznícení fermeže
škoda: 4 500 000 Kčs
26. 9. stánek přívěsu Karavan a zboží v obchodním domě Ládví v Praze 8
příčina: nedbalost
škoda: 3 972 300 Kčs
13. 11. výrobní hala a kanceláře s. p. Letov v Praze 9
příčina: v šetření
škoda: 15 180 000 Kčs

Ing. Vladimír VONÁSEK

Ing. Bohumila JENERÁLOVÁ

Již v předcházející Patentové hlídce jsme se zmínili o legislativních pracích na nové právní úpravě v oblasti ochrany vynálezů, průmyslových vzorů a zlepšovacích návrhů. Dne 27. 11. 1990 přijalo Federální shromáždění ČSFR zákon č. 527/1990 Sb., který s účinností od 1. 1. 1991 nově upravuje práva a povinnosti vznikající z vytvoření a z uplatnění vynálezů, průmyslových vzorů a zlepšovacích návrhů.

Zákon nově vymezuje vlastnické vztahy k této části průmyslových práv a nově konstituuje subjekty těchto průmyslových právních vztahů v souladu se strategií přechodu na tržní ekonomiku.

Kvalitativně novým principem zakotveným v zákoně je výlučná ochrana vynálezů a průmyslových vzorů. Jeho základním smyslem je, že bez souhlasu majitele patentu nebo majitele průmyslo-

ZÁKON č. 527/1990 Sb.

vého vzoru nesmí být tato řešení využívána. Souhlas k využití bude udělován licenční smlouvou tak, jak je to obvyklé i v ostatních zemích. Zákon tak umožňuje, aby se vynálezy, průmyslové vzory i zlepšovací návrhy mohly chovat jako zboží nehmotné povahy.

Osobní a majetková práva osob, které tyto výsledky vytvořily, jsou zákonem zaručena, přičemž odměňování původců bude vycházet ze smluvního principu.

Zavedením tzv. odloženého průzkumu přihlášek vynálezů, který umožňuje soustředit náročné průzkumné práce ve Federálním úřadu pro vynálezy pouze na řešení s reálným uplatněním, vytváří zákon podmínky pro zefektivnění řízení a snížení jeho administrativní náročnosti.

Zákon zakotvuje i nové pojetí právních vztahů ze zlepšovacích návrhů. V souladu s principy ekonomické reformy a plně

pravomoci a odpovědnosti jednotlivých hospodářských subjektů je pojmán zlepšovací návrh jako nabídka technického zdokonalení, kterou hospodářský subjekt může, ale nemusí přijmout. Vztah mezi zlepšovatelem a hospodářským subjektem má smluvní povahu.

Koncepce zákona byla z pochopitelných důvodů silně ovlivněna snahou o harmonizaci právní úpravy této oblasti se zákonodárstvím členských zemí Evropských společenství.

K provedení zákona vydal Federální úřad pro vynálezy vyhlášku č. 550/1990 Sb., o řízení ve věcech vynálezů a průmyslových vzorů. Vzhledem k tomu, že většina úkonů prováděných Federálním úřadem pro vynálezy podléhá správním poplatkům, nedílnou součástí souboru právních norem tvoří i vyhláška Federálního ministerstva financí o správních poplatcích č. 570/1990 Sb.

BOZP V JEDNOTKÁCH PO

JUDr. Jiří SMERDUL

Dnem prvního listopadu loňského roku byla účinností vyhláška Českého úřadu bezpečnosti práce a Českého báňského úřadu č. 324/1990 Sb., o bezpečnosti práce a technických zařízeních při stavebních pracích (dále jen „vyhláška“). Mnozí velitelé jednotek požární ochrany si velmi zjednodušeně vykládají význam § 103 odst. 1 vyhlášky, který stanoví: „Od ustanovení této vyhlášky je možné se odchýlit na nezbytně nutnou dobu v případech, kdy hrozí nebezpečí z prodlení při záchranné likvidaci závažné provozní nehody (havárie), pokud budou provedena nejnutnější bezpečnostní opatření.“ Citované ustanovení byvá často chápáno jako celková (globální) výjimka pro jednotky požární ochrany. Tento přístup je nesprávný, neboť výjimka je časově omezena na „nezbytně nutnou dobu“, kdy je nutné provádět opatření pro záchranu lidí nebo likvidaci závažné provozní havárie, avšak za podmínky, že jsou provedena nejnutnější bezpečnostní opatření. Proto je v první řadě nutno znát, zda se na prováděnou činnost vyhláška skutečně vztahuje, a teprve potom sledovat příslušné ustanovení o výjimce.

Obecně lze říci, že charakter činnosti jednotek požární ochrany při zásahu, až na některé výjimky, neodpovídá pojmu „stavební práce“ tak jak jej vyhláška vymezuje. Proto se na jejich činnost při zásahu může vztahovat pouze v některých případech, za možného využití výše citované výjimky uvedené v § 103 (např. při rozebírání konstrukcí). V celé šíři se pak bude vztahovat na činnost při výstavbě nebo rekonstrukci a údržbě vlastních objektů jednotek požární ochrany, které je v současnosti značně rozšířené. Z uvedeného vyplývá, že znalost vyhlášky je nezbytná. Vzhledem k tomu nelze následující seznámení s jejím obsahem považovat za vyčerpávající informaci, ale spíše jako upozornění na závažnost celého předpisu.

Obsah vyhlášky je přehledně rozčleněn do třinácti částí podle charakteru upravované činnosti.

GYHLÁŠKA ČÚBP A ČBÚ O BEZPEČNOSTI PRÁCE A TECHNICKÝCH ZAŘÍZENÍ PŘI STAVEBNÍCH PRACÍCH

Všeobecná ustanovení, velmi důležitá pro správné pochopení celé vyhlášky, jsou obsahem první části. Zde je mimo jiné upraven v úvodu tohoto článku již zmiňovaný rozsah platnosti a to tak, že se vztahuje na všechny právnické a některé fyzické osoby i jejich pracovníky při přípravě a provádění stavebních, montážních a udržovacích prací a při pracích s nimi souvisejících. Současně stanoví výjimky z tohoto, jinak velmi širokého vymezení. Značným přínosem pro správné pochopení vyhlášky je též § 2 obsahující výklad některých pojmů. Zamezuje se tak nesprávnému nebo příliš širokému výkladu pojmů jako například bezpečnostní opatření, nebezpečná práce, ohrožený prostor apod. Dále jsou v této části upraveny základní povinnosti, příprava staveb, povinnosti při odevzdání staveniště a přeřazení stavebních prací.

V části druhé nazvané „Stavební práce v mimořádných podmínkách“ jsou obecněji upraveny povinnosti při provádění stavebních prací v nebezpečném prostředí a v nebezpečném prostoru. I když k tomu již samotný název této části svádí, nelze ji považovat za specifickou pro činnost jednotek požární ochrany v operačním řízení. I zde platí to, co bylo o aplikaci vyhlášky konstatováno v úvodu.

Také ustanovení části třetí – „Způsobilost pracovníků a jejich vybavení“ a části čtvrté – „Staveniště (pracoviště)“ se uplatní prakticky jen při výstavbě nebo rekonstrukci a údržbě objektů jednotek požární ochrany, popřípadě při jiné obdobné činnosti.

Zvýšenou pozornost je nutné věnovat části páté – „Zemní práce“. Zejména pak ustanovením, která se zabývají zajištěním výkopových prací a jejich prováděním včetně zajištění stability stěn výkopů. Zemní práce patří mezi frekventované činnosti se značnými riziky, jejichž podcenění má zpravidla velmi závažné následky.

V dalších třech částech jsou upraveny povinnosti při provádění betonářských, zednic-

kých a montážních prací. I v tomto případě se jedná o činnosti značně rozšířené, které se však v operačním řízení jednotek požární ochrany prakticky neprovádějí.

Část devátá – „Práce ve výškách a nad volnou hloubkou“ je nejrozsáhlejší částí celé vyhlášky. Dostí podrobně upravuje zajištění proti pádu, zajištění pod místem práce ve výšce a jeho okolí a osobní zajištění. Současně je zde řešeno kolektivní zajištění, práce na střeše, práce nad sebou, shazování předmětů a materiálů atd. Znalost popisovaných ustanovení může jen napomoci velitelům zásahu při určování konkrétního postupu činnosti jednotek požární ochrany.

Totéž platí pro část desátou – „Bourací a rekonstrukční práce“ upravující zejména zajištění místa bourání, bourání střešních konstrukcí, bourání svislých konstrukcí, bourání podlah a práce nad sebou.

Z uvedeného vyplývá rozsah a závažnost celé vyhlášky, i když se na činnost jednotek požární ochrany při zásahu bude vztahovat prakticky výjimečně. Celý obsah však nelze posuzovat výhradně z pohledu jednotek požární ochrany, neboť mnohá ustanovení upravují provádění takových činností, při nichž dochází ke zvýšení požárního nebezpečí jako například lepení krytin na podlahy, stěny, stropy a jiné konstrukce, práce se živicemi, natahovací zařízení na propan butan nebo svařování. To jen dokládá nezbytnost podrobného seznámení.

Značným přínosem tohoto předpisu současně je, že přehledně a uceleně upravuje problematiku dřívě řešenou ve výnosech ministerstva stavebnictví B1 až B6 a dalších právních předpisech. Tím vytváří podstatně lepší právní podmínky pro další vývoj na tomto úseku, z kterých lze pak dále precizovat jednotlivá ustanovení. Jejich řádná realizace však bude vždy záležet na každém odpovědném pracovníkovi.

Jak v Anglii a Walesu TVRDÉ POSTIHY KUŘÁKŮ

Otevíráme se světu. Chceme přeskočit rázem 40 let. Již zítra bychom chtěli mít tak propracovaný organizační systém jako v SRN, USA a nebo Švédsku. V našem časopise se některými články snažíme ukázat, jak požární ochranu organizují v Evropě, ale i zámoří.

V minulých číslech jsme vám představili hasiče v USA a v Mnichově. V dnešní „Stopadesátce“ nakoukneme do Velké Británie. Na začátku si dovolujeme poznamenat, že vlastní úsudek si čtenář udělá vždy sám. Co je dobré jinde, nemusí sloužit u nás. Ale na druhé straně nemusíme vymýšlet a zkoušet věci, které jsou již dávno ověřené a dobře slouží jedině věci – ochraně majetku před požáry a k rychlému a kvalitnímu zásahu.

Velká reorganizace v Anglii a Walesu začala v roce 1972, kdy byl přijat zákon o místních úřadech a v paragrafu 179 převzala odpovědnost za požární službu jednotlivá hrabství. V té době místní (obecní) a hrabské sbory byly sjednoceny v jeden celek. Zákon nezapomněl ani na velká města, kde byly vytvořeny samostatné sbory.

Od té doby jsou v Anglii a Walesu nejen sbory, které organizačně řídí úřady hrabství spadající pod ministra vnitra, ale jsou nezávislé požární sbory v průmyslu, zemědělství a na letištích. Mnoho soukromých průmyslových organizací si udržuje svůj vlastní požární sbor. Většina členů těchto soukromých sborů jsou obvykle řadoví zaměstnanci, ale dobře proškolení

a připravení k nasazení po vyhlášení požáru. Podnikatel těmto svým pracovníkům za jejich požární práci (i přípravu) dává mimořádné odměny. Příprava techniky, ale i cvičení jsou zásadně po pracovní době, ponejvíce však v sobotu a v neděli.

Centrální odpovědnost za požární ochranu v Anglii a Walesu má ministr vnitra. Požární odbor při MV, který řídí první náměstek ministra, má čtyři oddělení.

První řídí denní chod požární služby, výcvik a práci požárních sborů. Druhé zajišťuje požární prevenci. Třetí se zaměřuje na bezpečnost budov a na vývoj stavební techniky. Čtvrté se stará o bezpečnost obyvatel.

Ostatní záležitosti, jako jsou třeba důchody, jsou vyřizovány odděleními minis-

terstva vnitra, která se zabývají záležitostmi požární služby, za něž je ministerstvo odpovědno. Technické záležitosti a jiné informace jsou zajišťovány inspektorátem požární služby a odborem vědeckého výzkumu a vývoje, které jsou samostatné.

Požární úřady mají v denním řízení svých požárních sborů naprostou volnost, avšak centrální vedení je prováděno ministrem vnitra pro co nejlepší koordinaci protipožární služby a udržení operační schopnosti požárních sborů. Předcházející nařízení byla částečně uvolněna určitými opatřeními podle zákona o požárních službách.

V loňském roce navštívili Československo na pozvání ostravských příslušníků profesionální požárníci z hrabství Essex. Šéf skupiny, která přijela i se svou „stříkačkou“ (nádherně účelově provedeným automobilem) odpověděl při krátkém setkání na několik otázek.

Co potřebujete k tomu, aby vaše zásahy byly ještě rychlejší a kvalitnější?

„Máme dobré vybavení. S doplněním kvalitního a nejmodernějšího požárního vybavení nejsou problémy. Stát se o hasiče, kteří jezdí k ohni, stará dobře.

Máme nejen rychlé vozy, ale i kvalitní signalizaci.“

Vychováváte občany k protipožární prevenci?

„Ano a velmi pečlivě. Jsou to takzvané kursy civilního obyvatelstva. Základem je vědět, co všechno oheň dokáže a jak jej rychle likvidovat. Chceme mít práce a zásahů co nejméně, proto se na prevenci zaměřují všichni požárníci – profesionální i ti dobrovolní. V tomto nám pomáhají v továrnách, školách, ve městech a vesni-

cích, kde se kursy požární výchovy pořádají. U nás je povinnost (stanovuje to zákon), že každý na svém pracovišti musí dodržovat požární předpisy. Nedodržování se přísně finančně trestá. Nejvíce to v začátcích odnášeli kuřáci. U nás je vlastně každý občan preventistou. Takto často až přehnaně dodržovaná požární prevence v Anglii snížila během posledních deseti let požárnost o polovinu.“

Připravil Jiří ČERNÝ

Foto autor a archiv

PRÁVNÍK RADÍ

KTERÝ PRÁVNÍ PŘEDPIS UPRAVUJE POSKYTOVÁNÍ OSOBNÍCH OCHRANNÝCH PRACOVNÍCH PROSTŘEDKŮ PRO PRACOVNÍKY ZPŮ?

Základním právním předpisem upravujícím tuto povinnost pro všechny organizace je zákoník práce, který v ustanovení § 133 odst. 2 ukládá: „Organizace jsou povinny poskytovat pracovníkům, u nichž to vyžaduje ochrana jejich života a zdraví nebo ochrana života a zdraví občanů, podle pracovněprávních předpisů k bezplatnému používání potřebné osobní ochranné pracovní prostředky, popřípadě též ochranné nápoje a specifické účinné doplňky stravy, pracovníkům v prostředích, v němž oděv nebo obuv podléhá při práci mimořádnému opotřebení nebo znečištění, poskytuje organizace jako osobní ochranné pracovní prostředky též pracovní oděv nebo obuv. Organizace je povinna udržovat osobní ochranné pracovní prostředky v použitelném stavu, kontrolovat jejich používání a zabezpečovat řádné hospodaření s nimi.“ Na tuto úpravu navazují resortní vzorové seznamy osobních ochranných pracovních prostředků. Pro příslušníky Sboru požární ochrany je to například výnos MVŽP ČSR čj. PO-2799/IV-89 o stejnojmenných a poskytování osobních ochranných pracovních prostředků příslušníkům Sboru požární ochrany, který byl registrován ve Sbírce zákonů částce č. 35. Konkrétní seznam by měl být upraven v předpise vydaném organizací pro její pracoviště a jí prováděné činnosti.

Pokud některá z povinností není plněna, je nutno mít na zřeteli výše citované ustanovení zákoníku práce. Případné řešení nedostatků je současně v kontrolní pravomoci odborových orgánů podle § 136 zákoníku práce. Proto je více než žádoucí využívat spolupráce s příslušnými odborovými orgány.

JUDr. Jiří SMERDUL

KRET CZECHOSLOVAKIA

výrobní družstvo
Kosmonautů 6, 772 00 Olomouc

AUTOMATIZOVANÝ POPLACHOVÝ SYSTEM požární ochrany

Zrychluje, zjednodušuje a částečně automatizuje činnosti při řízení likvidace požáru nebo jiných událostí, které vyžadují zásah jednotek požární ochrany.

Řídicím prvkem systému APS je mikropočítač typu IBM PC/AT

Dodávané programy Vás povedou celým rozhodovacím procesem - od přijetí hlášení o případu až do okamžiku jeho ukončení.

KRET, v.d., Kosmonautů 6, 772 00 Olomouc
Tel.: (068) 225 83 nebo 204 2250 Fax: (068) 227 86

NOVÉ KOMPONENTY SPRINKLEROVÝCH HASICÍCH ZAŘÍZENÍ

Ing. Pavel RYBÁŘ

SPRINKLEROVÉ HLAVICE PREUSSAG ŘADY MX A MXS, SPRINKLEROVÉ HLAVICE GEM TYP FR—1 PRO HORIZONTÁLNÍ INSTALACI S VYSOCE CITLIVOU POJISTKOU, RYCHLOOTVÍRAČ PREUSSAG, POUŽITÍ, TECHNICKÉ POŽADAVKY, TECHNICKÁ CHARAKTERISTIKA.

1. Sprinklerové hlavice Preussag řady MX a MXS

S účinností od 5. 12. 1990 schválila HS Sboru PO MV ČR nové sprinklerové hlavice firmy Preussag řady MX MXS v rozsahu podle tab. 1.

Před dokončením vývoje a zahájením sériové výroby jsou hlavice MX velikosti 3/4" a horizontální hlavice.

Tím bude vytvořena kompletní sortimentní řada MX a MXS hlavice Preussag moderní konstrukce, která plnohodnotně nahradí hlavice Preussag stávajícího provedení.

Hlavice Preussag řady MX a MXS jsou výsledkem vývoje, jehož cílem bylo:

- zmenšit materiálové nároky,
- zjednodušit konstrukci, resp. optimalizovat technologii,
- rozšířit sortimentní skladbu o sprinklerové hlavice s vysokou citlivostí.

Tyto záměry byly splněny a nové hlavice, jejichž výroba byla zahájena v roce 1988, odpovídají svým provedením obdobným výrobkům firem Angus, Total, Walther a dalších. Projektanti tak mají k dispozici kompletní ucelenou řadu hlavice, kterými lze optimálně řešit nejrůznější aplikační požadavky.

PROVEDENÍ

Modernizované hlavice MX a MXS sestávají z:

- hubice s rameny
- skleněné pojistky standardní (u hlavice MX) nebo skleněné pojistky vysoce citlivé (u hlavice MXS)

- tříštiče
- těsnicí kuželky
- těsnění
- podložky

Základním dílem sprinklerové hlavice MX a MXS je hubice s rameny. Nové konstrukční řešení přináší materiálovou úsporu, která při uvážení statistických sérií je spojena s nemalým ekonomickým přínosem.

Jednotlivé druhy hlavice se liší tvarem tříštiče, vylisovaným z plechu a zalisovaným do souběhu ramen hubice.

Novinkou jsou hlavice MXS, které jsou opatřeny tenkou skleněnou pojistkou charakterizovanou několikanásobně vyšší citlivostí. Ta se vyjadřuje indexem RT, který má u těchto hlavice hodnotu do 50 m^{1/2} s^{1/2}, zatímco u standardních hlavice je to cca 200 m^{1/2} s^{1/2}.

VÝROBNÍ SORTIMENT

Firma Preussag vyrábí zatím hlavice řady MX a MXS ve velikosti 3/8" a 1/2". Otvírací teploty jsou 68, 79, 93, 141 a 182 °C.

Podle výstřikové charakteristiky se dodávají hlavice F, S, C a W.

Hlavice MX a MXS jsou vyrobeny z mosazi, s bez povrchové ochrany nebo pochromované.

K hlavici se dodávají na přání zákazníka rozety, zádržné plechy a ochranné koše.

POUŽITÍ

1. MXSU (dříve SSU)

Používá se v budovách, kde se nezakrývá rozvodné potrubí. Jsou to například skladové prostory, tovární haly, vysokoregálové sklady. Montuje se ve stojaté poloze.

2. MXSP (dříve SSP)

Používá se tam, kde rozvodné potrubí

je ukryto v mezistropu, například v úřadech, nemocnicích, obchodních domech. Montuje se v závěsné poloze.

3. MFXP (dříve M)

Používá se pro skrápění a chlazení strojů a v budovách s kovovými stropy. Další možnost použití jsou vysokoregálové sklady a ocelové nosníky.

4. MXCPU (dříve NSP a NSU)

Používá se pro ochranu prostorů s rastrovými stropy nebo v regálových rovinách a pro ochranu hořlavých stropů. Montuje se v závěsném nebo stojatém provedení. Část vody skrápí strop.

5. MXSSP, MXSSU, MXSCPU

Jsou sprinklerové hlavice jako 1, 2, a 4, ale s podstatně vyšší citlivostí tepelné pojistky.

Hlavice řady MXS jsou určeny pro obytné místnosti, nemocniční a hotelové pokoje, kde se předpokládá ochrana lidských životů.

OZNAČENÍ PRO OBJEDNÁVKU

V projekční a obchodní praxi se hlavice značí podle následujícího příkladu:

Sprinkler FP 1/2 × 68 – MX – CR
 F hlavice typu F (plochý výstřik)
 P závěsné provedení
 1/2 rozměr přípojovacího závitu ("")
 68 otevírací teplota (°C)
 MX provedení hlavice
 CR povrch pochromovaný

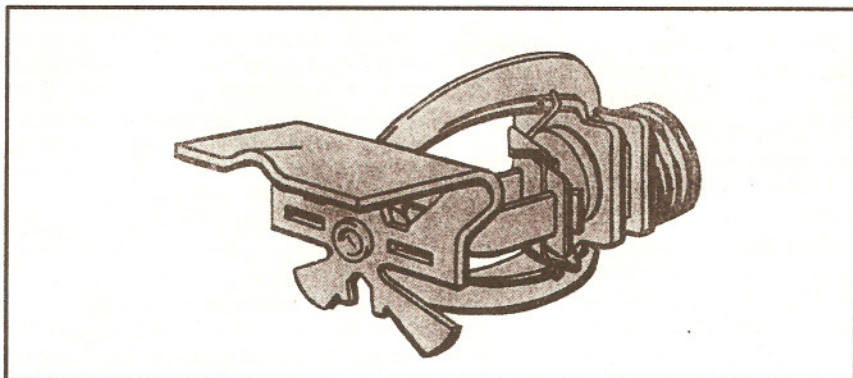
ZÁKLADNÍ TECHNICKÉ POŽADAVKY

Hlavice musí splňovat požadavky stanovené předpisem VdS 3026/86.

Průtok, otevírací teplota, mechanická pevnost, korozivní odolnost, výstřiková charakteristika a další parametry se proěřují náročnými výrobními, schvalovacími a přijímacími zkouškami.

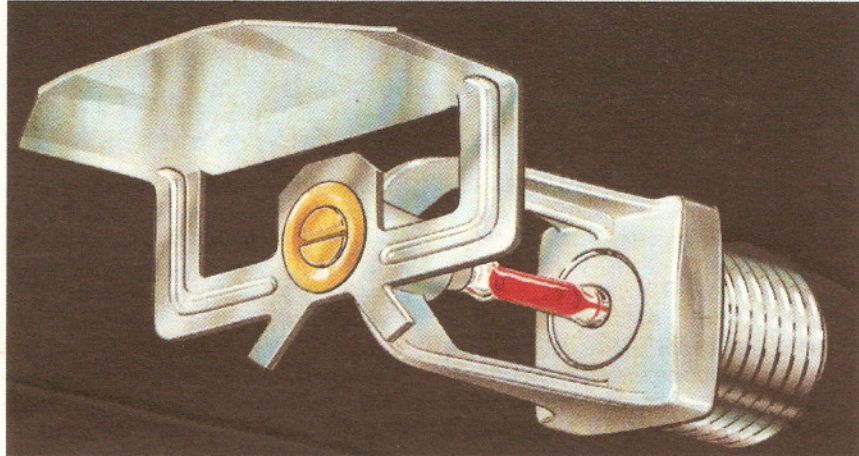
Výrobní zkoušky provádí výrobce podle vlastních zkušebních postupů. Vý-

Horizontální sprinklerová hlavice GEM s prodlouženou výstřikovou charakteristikou a vysoce citlivou tavnou pojistkou

Tabulka č. 1

SP 3/8 × 68	FP 3/8 × 68
SP 3/8 × 79	FP 1/2 × 68
SP 3/8 × 93	FP 1/2 × 79
SP 1/2 × 68	FP 1/2 × 93
SP 1/2 × 79	FP 1/2 × 141
SP 1/2 × 93	SU 3/8 × 68
SP 1/2 × 141	SU 3/8 × 79
CPU 1/2 × 68	SU 3/8 × 93
CPU 1/2 × 79	SU 1/2 × 68
CPU 1/2 × 93	SU 1/2 × 79
CPU 1/2 × 141	SU 1/2 × 93
CPU 1/2 × 182	SU 1/2 × 141
CPU 1/2 × 68	SP 1/2 × 68
	SU 1/2 × 68

Horizontální sprinklerová hlavice s vysoce citlivou skleněnou pojistkou

Sprinklerové hlavice Minimax řady MX

► sledky se zpracovávají statisticky a průběžně vyhodnocují. Mezioperační kontroly vedou k vyloučení závad u finálních výrobků.

Schvalovací zkoušky podle postupů specifikovaných v předpisu VdS 3026/86 provádí organizace VdS. Jedná se o náročné a nákladné zkoušky, na základě jejich výsledků a výsledku namátkových kontrol vystaví tato organizace schválení na prověřovaný výrobek a zařadí jej do seznamu schválených výrobků. Výrobky firmy Preussag schválené pro použití ve sprinklerových instalacích v ČR mají i příslušné schválení organizace VdS. To je podmínka nutná, nikoliv však postačující.

Zavedení těchto výrobků v ČR předpokládalo dořešení i dalších souvisejících otázek týkajících se projekce a servisu.

Zkoušky přijímací provádí odběratel nebo jím pověřená přijímací organizace, kterou jsou například s. p. Vodní stavby. Při kvalitativní přijímce se kontroluje:

- vnější provedení
- shodnost výrobku se schváleným typem

Výsledkem náročného systému schvalování a kontrol je vysoká spolehlivost všech komponentů sprinklerových hasičích zařízení včetně sprinklerových hlav. To se v plném rozsahu týká i hlav Preussag řady MX a MXS.

PROJEKCE, MONTÁŽ, REVIZE, ÚDRŽBA

Sprinklerové hlavice Preussag MX a MXS jsou součástí sprinklerového hasičského zařízení, jehož projekci, montáž, kontrolu a údržbu provádějí podle vyhlášky MV ČR č. 37/1986 Sb., pouze určené organizace.

V ČR je to k 1. 10. 1990 s. p. Vodní stavby, Praha a ve SR s. p. Stavindustria, Bratislava.

2. Sprinklerové hlavice GEM typu FR 1

S účinností od 27. 6. 1990 schválila HS Sboru PO MV ČR horizontální sprinklerové hlavice typu FR-1/Q-46, 1/2", 74 °C a FR-1 RES/QR-EC firmy Grinnell, jednoho z největších a tradičních výrobců sprinklerového materiálu v USA.

PROVEDENÍ

Obě uvedené sprinklerové hlavice jsou opatřeny tavnou pojistkou. Na základě zkoušek citlivosti prováděných ponořovací zkouškou jsou klasifikovány jako hlavice vysoce citlivé (fast response, resp. quick response), které reagují za stejných podmínek při ponořovacích zkouškách 5 až 20krát rychleji. Index RT má hodnotu 20 m^{1/2} s^{1/2}.

Jsou určeny pro horizontální instalaci. Konstrukce tělesa hlavice je obdobná jako u ostatních sprinklerových hlav.

Speciálně tvarovaný tříšticí připojení k souběhu ramen zajišťuje výstřik vody pod úroveň hlavice. Hlavice QR-EC má prodlouženou výstřikovou charakteristiku.

POUŽITÍ

Obě hlavice jsou určeny výhradně pro stupeň jistění 1 a uplatnění nacházejí zejména při ochraně hotelových a nemocničních pokojů, tj. v případech, kde je třeba chránit lidské životy.

Maximální plocha jistěná jednou hlavici je 21 m². Toto omezení se týká i hlavice FR-1 RES/QR-EC, která je v USA deklarovaná za určitých situačních a tlakových podmínek pro jistění plochy až 29 m².

Kromě vysoké citlivosti tepelné pojistky je jejich předností lepší estetický vzhled než u závěsných sprinklerů a vyšší plocha jistění (u hlavice typu EC), pokud ji s ohledem na vyjádření orgánů státního požárního dozoru lze využít.

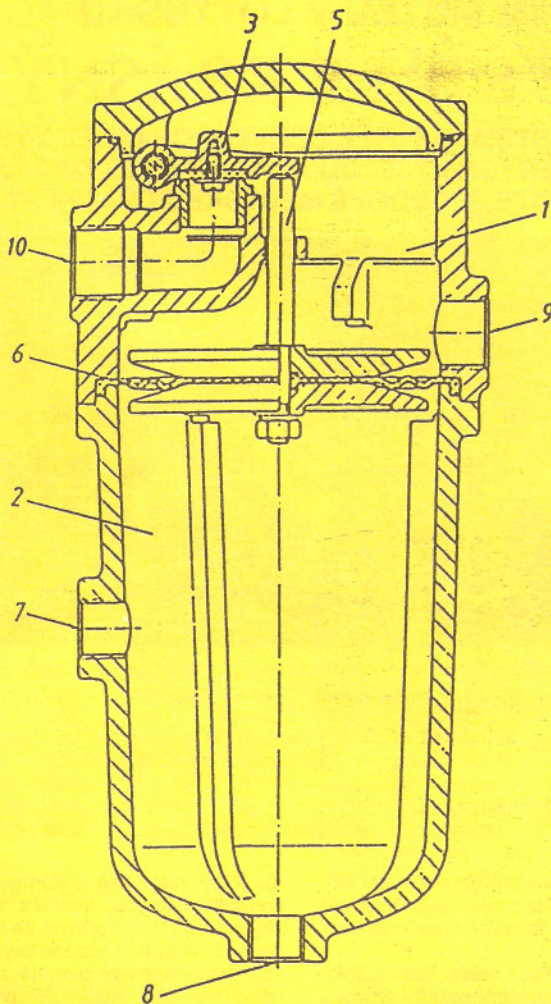
Minimální tlak před hlavici musí být 0,25 MPa – u místností s výškou 2,8 m a 0,3 MPa u místností s výškou do 4,1 m. V jistěném úseku nemá být vyšší teplota než 38 °C. Pokud se mají plně využít přednosti hlavice FR-1 dané vysokou citlivostí, je třeba je instalovat výlučně na mokré soustavě.

Hlavice GEM FR-1, 1/2", 74 °C, RES/QR-EC byla v ČSFR prvně použita v roce 1991 pro ochranu některých pokojů v hotelu Těšnov v Praze.

3. Rychlootvárač SE 2 Preussag

S účinností od 5. 12. 1990 schválila HS Sboru PO MV ČR nový rychlootvárač typu SE 2.

(Pokračování ze str. 9)

Rychlootvírač SE-2 Preussag

PROVEDENÍ A FUNKCE

Konstrukční řešení rychlootvírače je patrné z obrázku.

Rychlootvírač je připojen k rozvodnému potrubí (9) a k suchému řídicímu ventilu (10). Uvede se do činnosti otevřením kulového kohoutku v přívodním potrubí (9), když je rozvodné potrubí naplněno vzduchem.

V klidovém stavu tlakový vzduch v rozvodném potrubí (0,25 – 0,35 MPa) udržuje ventilový talíř (3) v zavřené poloze. Škrticí klapkou Ø 0,35 mm se vytvoří po cca 7 min. tlaková rovnováha mezi komorou (1) rychlootvírače a řídicí nádobou (2). Hodnota na manometru musí být identická s tlakem v rozvodném potrubí. Po otevření jedné nebo více hlavice klesne tlak v rozvodném potrubí a tím i v komoře (1) rychlootvírače. Protože škrticí zařízení dovoluje pouze velmi pomalé vyrovnání tlaků, zůstává v řídicí nádobě (2) vyšší tlak oproti komoře (1) rychlootvírače. Při tlakové diferenci = 0,02 MPa se nadzdvihne membrána (6) a vodící svorníky (5) nadzdvihnou ventilový talíř (3). Tlakový vzduch z rozvodného potrubí proudí komorou (1) rychlootvírače potrubím (10) pod ventilový talíř suchého řídicího ventilu, což má za následek jeho rychlé nadzvednutí. K opětovnému uvedení do klidového stavu se odpustí voda z komory

(1) rychlootvírače a řídicí nádoby (2) potrubím (8).

POUŽITÍ

Rychlootvírač je zařízení, které má za účel urychlit otevření suchého řídicího ventilu, resp. ventilové stanice a tím zkrátit čas uvedení sprinklerového hasičského zařízení do činnosti.

K suché ventilové stanici opatřené rychlootvíračem lze připojit až 700 hlavice. Bez rychlootvírače je to pro srovnatelný stupeň jištění pouze 250 hlavice.

Schválením popsaných komponentů sprinklerového hasičského zařízení došlo k vítané modernizaci a částečnému rozšíření součáskové základny. V nejbližší době budou schváleny zbývající hlavice Preussag řady MX, čímž bude dán projektantům kompletní soubor hlavice, kterými lze pokrýt nejrůznější aplikace. Hlavice speciální, jako jsou suché sprinklerové hlavice, hlavice pro fritovací kuchyňské linky, zakryté hlavice, případně další typy, budou schvalovány podle konkrétní potřeby.

Významným krokem je schválení hlavice GEM (Grinnell) typu FR.1 opatřených vysoce citlivou pojistkou. Ta otevírá zcela nové možnosti v protipožárním zabezpečení hotelových a nemocničních pokojů a obytných místností.

- 26 jedovatý plyn
- 265 jedovatý plyn, podporující hoření
- 266 velmi jedovatý plyn
- 268 jedovatý žravý plyn
- 286 žravý jedovatý plyn
- 30 hořlavá kapalina (bod vzplanutí 21 až 100 °C)
- 33 lehce vznětlivá kapalina (bod vzplanutí do 21 °C)
- X333 samozápalná kapalina nebezpečně reagující s vodou
- 336 lehce vznětlivá jedovatá kapalina
- 338 lehce vznětlivá žravá kapalina
- X338 lehce vznětlivá žravá kapalina nebezpečně reagující s vodou
- 339 lehce vznětlivá kapalina, která může spontánně reagovat
- 39 hořlavá kapalina, která může spontánně reagovat
- 40 hořlavá pevná látka
- X423 hořlavá pevná látka, která nebezpečně reaguje s vodou za vzniku hořlavých plynů
- 44 hořlavá pevná látka, která se při zvýšené teplotě taví
- 446 hořlavá jedovatá látka, která se při zvýšené teplotě taví
- 46 hořlavá jedovatá pevná látka
- 50 látka, která podporuje hoření
- 539 vznětlivý organický peroxid
- 559 látka se silnými oxidačními vlastnostmi, která může bouřlivě reagovat
- 589 žravá látka, která podporuje hoření a může spontánně reagovat
- 60 jedovatá nebo zdraví škodlivá látka
- 63 jedovatá hořlavá látka
- 638 jedovatá hořlavá žravá látka
- 66 velmi jedovatá látka
- 663 velmi jedovatá hořlavá látka
- 68 jedovatá žravá látka
- 69 jedovatá látka, která může spontánně reagovat
- 70 radioaktivní látka
- 72 radioaktivní plyn
- 723 radioaktivní hořlavý plyn
- 73 radioaktivní hořlavá kapalina (bod vzplanutí do 55 °C)
- 74 radioaktivní tuhá hořlavá látka
- 75 radioaktivní vznětlivě působící látka (podpora hoření)
- 76 radioaktivní jedovatá látka
- 78 radioaktivní žravá látka
- 80 žravá látka
- 83 žravá hořlavá látka
- 85 žravá látka, která má oxidační vlastnosti
- 86 žravá jedovatá látka
- 88 silně žravá látka
- 883 silně žravá hořlavá látka
- 885 silně žravá hoření podporující látka
- 886 silně žravá jedovatá látka
- 89 žravá látka, která může spontánně reagovat
- 90 jinak nebezpečná látka

NÁVŠTĚVA V POŽÁRNÍM MUZEU V LOTYŠSKU RUSSO-BALT JE STÁLE KRÁSNÝ

TA BUDOVA JE ARCHITEKTONICKÝM SKVOSTEM. ● DŮM Z ČERVENÝCH ČIHEL VYSTAVĚLI MÍSTNÍ V ROCE 1912. ● JEN ŘADA PROSKLENÝCH VÝJEZDŮ A VYSOKÁ VĚŽ DÁVAJÍ TUŠIT, K ČEMU JE URČEN. ● JSME V LOTYŠSKÉ RIZE, V BUDOVĚ MĚSTSKÉ POŽÁRNÍ STANICE.

Její součástí je i požární muzeum, často označované jako největší v Sovětském svazu. Procházím expozicí spolu s ředitelem muzea Jurisem Alksmisem. Hovoříme rusky a nutno přiznat, že občas oba tápeme. Lotyši totiž mají ruštinu rádi asi tak jako my. Stejně jsou i naše zkušenosti se „sovětským mocnářstvím“. „Naše muzeum je podle mého názoru skutečně největším v SSSR. Konkuruje nám jen podobné zařízení v Talinu a muzeum v Moskvě, které je spíš malou výstavkou. Co do velikosti (9 sálů) a počtu exponátů (zhruba 25 tisíc) jsme bezesporu největší. I přesto, že tu shromažďujeme jen exponáty zachycené v Lotyšsku,“ říká Juris.

Požární muzeum v Rize vzniklo v roce 1980. Předtím, od roku 1978 tu instalovali požárně technickou výstavu. Řadu zajímavých předmětů by bylo škoda vracet do skladů a depozitářů, a tak vznikl nápad vytvořit stálou expozici. Republikové ministerstvo vnitra souhlasilo a projekt i finančně zaštilo. Muzeum dodnes není závislé na vlastních příjmech a veškeré náklady jsou hrazeny z dotací. Vstupné je zdarma.

Oproti naší, přibyslavské expozici je řízké muzeum menší, ale plně charakterizuje vývoj zdejší požární ochrany. Jak v dobách samostatného Lotyšska do roku 1940, tak v éře sovětské.

Nejstarším dokumentem muzea jsou „Instrukce – pravidla požární města Rigy“ z roku 1767 (v Zemském archivu Lotyšska je údajně ještě starší hasičský dokument – obdobná pravidla z roku 1201, kdy vznikla

Městská požární stanice v Rize, v níž je i údajně největší hasičské muzeum v Sovětském svazu. Vozidla před budovou nepatří muzeu, ale stanici. Zleva: velitelský automobil RAF, autocisterna AC-40 na podvozku ZIL (obsah 2100 l vody a 150 l pěnidla, 380 m hadic, žebřík, vůz je určen pro šestičlennou posádku, maximální rychlost 80 km/hod., hmotnost 11 050 kg), hadicový automobil AR-2 na podvozku GAZ (110 m hadic o průměru 77 mm, dvoučlenná posádka, hmotnost 8750 kg), prázkový automobil AP-2 na podvozku ZIL (obsah 2750 kg prášku, 30 nebo 60 m hadic a lafeta, dvoučlenná posádka, hmotnost 9520 kg), autocisterna AC 40 na podvozku KRAZ (obsah 4000 litrů vody a 180 l pěnového koncentráту, sedmičlenná posádka, max. rychlost 90 km/hod., hmotnost 9100 kg) a požární žebřík na podvozku GAZ (17 m – zastaralý typ).

Riga, nejstarším předmětem pak ruční stříkačka firmy Karl Metz z roku 1865. V tomtež roce byl také založen první řízký dobrovolný požární sbor.

Z této doby expozice nabízí řadu zajímavých předmětů: slavnostní požární zástavy, zvony, které sloužily jen k vyhlášení požá-

rů, přilby, historické uniformy, ruční i parní čerpadla různých, vesměs západoevropských firem. Nutno přiznat, že až na většinou neakční relikvie se historie lotyšského hasičstva prezentuje více či méně „západní“ technikou. Není divu, malá a dřív poměrně bohatá země (díky námořnímu obchodu mezi car-

POZVÁNKA

PYROMEETING
Výstaviště Brno
20. - 24. 6. 1991

DO BRNA

Vážení a milí čtenáři,
zavítáte-li v 25. týdnu letošního roku do Brna a vyjde-li vám alespoň půl dne volného času, nenechte si ujít svým významem doposud ojedinělou mezinárodní akci v areálu brněnského výstaviště v Pisárkách – PYROMEETING '91 (evropské setkání hasičstva) s mezinárodní výstavou hasičské techniky a technických prostředků PYROS '91.

Akciová společnost Brněnské veletrhy a výstavy společně s Institut für Bildungsreisen, a. s. Bohemia v Praze a hlavní správou Sboru PO MV ČR v Praze založily novou tradici odborného a společenského setkávání hasičstva z celé Evropy. V rámci tohoto setkání se ve dnech 20.-24. června 1991 uskuteční i zmíněná výstava PYROS '91. Tato výstava měla již čtyři ročníky, které se konaly v Ostravě na Černé louce. Přenesením výstavy do areálu brněnského výstaviště celá akce získává na významu, neboť Brno a jeho „veletržiště“ je v povědomí zahraničních partnerů známo jako významné místo mezinárodního obchodu s více než 32letou tradicí.

Mezinárodní výstava PYROS '91 se uskuteční v rekonstruovaném pavilónu A1 a na volných plochách A. I když tento

pavilón „pochází“ z let dvacátých, patří svým odvážným a precizním řešením ke skvostům čs. architektury své doby. Byl postaven u příležitosti konání Výstavy soudobé kultury v Československu, která se konala od 26. května do konce září 1928.

A jaký je současný stav v přípravě výstavy PYROS? Zájem projevil více než 70 vystavovatelů z patnácti států světa. Snad pro ilustraci čtenářů – z ČSFR vystavují v podstatě všichni hlavní výrobci tohoto oboru jako BAZ Bratislava, závod Senica, KAROSA Vysoké Mýto, Kodreta Myjava, Meva Roudnice, Pyroservis Praha, Technolen Lomnice nad Popelkou, Tesla Pardubice, Tesla Liberec, Vojenský opravárenský podnik 025 Nový Jičín, Výzbrojna požární ochrany Praha, Alfa Praha a celá řada dalších. Kromě toho se výstavy zúčastňují i soukromníci jako firma J. Seidl a spol., s. r. o. ze Dvora Králové nad Labem nebo firma INPOS-FIRE SERVICE ze Znojma a další.

Ze zajímavých exponátů na výstavě PYROS '91 je možné vidět:

Exponát Vojenského opravárenského podniku 025 Nový Jičín – speciální protipožární tank SPOT-55 se speciální nástavbou. Je určen k likvidaci všech druhů

150
HOŘÍ

Požární signalizace. Azbuka vedle lotyšské latinky.

ským Ruskem a Evropou) si mohla dovolit nákup kvalitního zboží a bylo to vlastně i snazší, než vyrábět vlastní. I když – i takové pokusy tu existovaly.

„Tohle je naše pycha,“ pokračuje Juris a ukazuje přitom na nádherný nablýskaný vůz. „Jmenuje se Russo-Balt a jde o jediný vůz tohoto druhu, který byl vyroben. Zhotovili jej v místním Vagónovém závodě v roce 1912 na žádost Petrovského dobrovolného požárního sboru města Rigy.“

Russo-Balt je údajně i prvním požárním motorovým vozidlem, které bylo vyrobeno na území dnešního Sovětského svazu. Stroj o rozměrech 275x160 (173)x465 mm má čtyřválcový motor o síle 24/40 HP. S osádkou deseti lidí dosahoval rychlosti až 85 km/hod. Jiným muzejním unikátem je tzv. ucelená expozice – místnost velitele hasičů

Lotyšská historická přilba.

Alexandrovského sboru z roku 1912, tedy stejně stará jako sama budova. Techniky tu sice příliš nenajdete, ale i tak – stačí otevřít dveře a dýchne na vás historie kořeněná pečlivostí a pořádkem.

Zcela odlišnou kapitolou je druhá část muzea zachycující sovětsko-lotyšskou požární ochranu. Pozná to i laik, v nápisech nahrazuje azbuka lotyšskou latinku, hemží se to tu materiály revolučních a proletářských výborů hasičů, nechybí ani reliéf V. I. Lenina. „Bez komentáře,“ říká můj průvodce.

Největší bohatství muzea je ale v depozitářích. Archivují tu řadu starých a unikátních dokumentů, negativů, časopisů... a třeba i filmů (ve filmotéce muzea je jich na tři stovky).

„Jsme úzce propojeni s městskou a republikovou požární správou, a tak zajišťujeme

Zvony z přelomu století určené jen k vyhlášení požárů.

i některé činnosti, které přímo nesouvisejí s muzeem. Například reklamy s požární tematikou v lotyšské televizi. Je to účinná prevence – i když náklady na výrobu jednoho šotu obnáší tisíce rublů,“ dodává Juris ve své pracovně a spouští videorekordér: On a ona, někde v obilí, svlékají se, stříh – je po všem a on si zapaluje cigaretu, stříh – oba naháči prchají z hořícího obilí, sirény, modré majáčky... a varovný text.

Má návštěva v muzeu končí. S Jurisem se loučíme ve vestibulu, na stěně tu visí mapa světa, na ní jsou praporky. „Tak označujeme země, jejichž představitelé už naše muzeum navštívili. Od roku 1978 zhlédlo naší expozici zhruba 2 milióny lidí ze čtyřiceti zemí všech kontinentů,“ říká Juris Alksmis. Očima hledám střední Evropu – československá vlajčka tu nechybí. **Jaromír DOCKAL**

pozemních požárů ve složitých terénních podmínkách, t. j. při požárech lesů, haváriích plynovodů, rafinérií, povrchových dolů, jaderných elektráren apod. K tomu je vybaven nádrží vody nad 11 000 litrů, dvěma elektrohydraulicky ovládanými vodními děly s dosahem 80 m, zařízením pro výrobu hasičí pěny, dvěma práškovými hasičími přístroji, vlastním chladícím zařízením a radlicí. Požární tank je dodáván v různých variantách podle požadavků odběratele. Tento exponát je ukázkou změny výrobního programu ze zbrojního na program vysoce humánní a pro lidstvo stále velice potřebný.

DEXAFLAMM – R protipožární nátěrový systém, určený pro snížení hořlavosti celoplastových kabelových izolací na bázi PVC, polypropylenu nebo polyetyleny, vyráběný družstevním podnikem AKRON, DAK MOVA Slušovice, sídlo Spytihněv.

KOVOS, š. p. Batizovce představuje na výstavě PYROS '91 jedno- a dvojkřídlové protipožární dveře a ústřednu elektrické protipožární signalizace.

BAZ Bratislava m. j. vystavuje přívěsnou přenosnou požární techniku (přenosné pěnomety, stříkačky, osvětlovací stanice apod.)

Kodreta Myjava předvádí všechny druhy hasičích přístrojů a hasičské tlakové bomby.

Ze zahraničních firem se svými špičkovými exponáty představují firmy: Cerberus SCHWEIZ, Poseidon z Rakouska, DRÄGER Rakousko, firma PYROKONTROL USA, AQUAFast Francie, FUNKTRONIC ze Spolkové republiky Německo, Hale Hurst a celá řada dalších.

Rozhodnete-li se tedy k návštěvě výstavy PYROS '91, určitě budete spokojeni a navíc se ještě potěšíte i hasičskými dechovkami, soutěžemi v hasičském sportu apod. Budete-li prohlídkou unaveni, můžete se občerstvit a odpočinout si v některém ze stanů, kde bude hrát dechovka.

Těšíme se s vámi na shledanou na brněnském výstavišti ve dnech 20.–24. června 1991 v době od 9 do 18 hod.

Dr. Jaroslav KUČERA

Požárníci a ekologické havárie

V rámci evropského setkání hasičstva PYROMEETING '91 uspořádá hlavní správa Sboru PO MV ČR ve spo-

lupráci s brněnským Domem techniky dvoudenní mezinárodní konferenci s názvem POŽÁRNÍ OCHRANA A EKOLOGICKÉ HAVÁRIE.

Akce, která bude probíhat v kongresovém sále hotelu Voroněž ve dnech 20. až 21. června, si klade za cíl seznámit účastníky se současným stavem výzbroje a výstroje používané při zásazích včetně přepravních a ochranných prostředků a prostředků pro dekontaminaci. Zvláštní pozornost bude věnována hasičům a detekčním zařízením pro aplikační sféry s nebezpečím ekologických havárií, jakými jsou jaderná energetika a petrochemie. Mezi přihlášenými účastníky jsou jak příslušníci jednotek PO všech stupňů, kterým je především akce určena, tak i zástupci vývoje a výroby. Zájem o účast projevilo i několik zahraničních firem, které chtějí přispět do programu konference.

Přihlášky na konferenci a další informace si lze vyžádat na adrese: Dům techniky ČS VTS, Magda Kytnerová, pošt. příhr. 88, 656 88 Brno, telefon 314 86 08, fax 33 23 77, telex 631 16 csvts.

-red-

ŠKOLICÍ A REKREAČNÍ STŘEDISKO KLDENSKÝCH HASIČŮ

ROUČMÍDŮV MLÝN

vám nabízí

- příjemné prostředí pro letní i zimní rekreaci vás a vašich dětí, zaměstnanců a přátel
- klidné prostředí pro jednání s vašimi zahraničními hosty
- možnost konání školení, porad a seminářů
- vhodné prostředí pro oslavu osobních výročí, promócí nebo svatební hostiny

ROUČMÍDŮV MLÝN umožňuje

- ubytování pro 38 osob ■ stravování, občerstvení a posezení přímo v objektu, ve stylovém prostředí ■ denní bar k dispozici po celou dobu pobytu ■ hřiště na tenis a volejbal ■ v létě koupaliště a večerní posezení u táboráku ■ hromadné autobusové zájezdy na hrady Křivoklát a Karlštejn, zámek Lány, návštěvu Koněpruských jeskyní, Prahy nebo vámi vybraných míst v Čechách

Kde je ROUČMÍDŮV MLÝN?

V křivoklátských lesích ■ 25 km od Prahy ■ 15 km od Kladna a Berouna ■ mezi obcemi Horní Bezděkov a Bratronice

Objednávky a informace na adrese:

Okresní správa Sboru PO, školici a rekreační středisko, Jana Palacha 1970, 272 00 Kladno

telefon 0312/46 20, 0312/35 56, 0312/76 01 11

fax 0312/0760150; telex 132270 PO KL

GRAFIK V KUCHYNI

... vuřty nejsou nikdy k zahození

Koupíte si vuřty co nejdříve. Rozříznete je po délce tak, aby se jenom otevřely jako kniha. „Do stránek“ vložíte dva plátky cibule a dlouhou feferonku. Nejlepší jsou bulharské, které nejsou tak výbušné. Můžete mírně zasypat paprikou nebo gulášovou směsí.

Vuřty uzavřete nití nebo svorkami na španělské ptáčky. Urovnáte na pekáčku, zalejete trochou piva, možno-li černého a zalejete kečupem. Zapečete v troubě.

K tomu je výborný chléb. Buď čerstvý nebo jako topinky.

Potom nalistujte strany 6–7, jak hořelo u svatého Michala, nebo jestli je bezpečné pracovat v atomové elektrárně (str. 16). Patentová hlídka na straně 22 vám trochu uklidní jazyk po feferonce.

Sodovku nepijte, jenom pivo a pusťte si Moravanku.

Karel HELMICH

S O S KARTA

V německé požární ochraně se využívá SOS karta. Tento průkaz slouží při jakémkoliv nehodě pro lékaře a okamžitě mu udává nejdůležitější informace o postiženém. Doktor okamžitě ví, na co má brát ohled a zda postižený potřebuje zvláštní léčbu. Tímto jsou eliminovány chyby v lékařské péči.

V případě autonehody nebo také při výkonu služby se může každý dostat do bezvědomí a pak je důležitá SOS karta, kterou nosí majitel jako jiné doklady.

Tato karta je patentem spolku „Zachrá-

níme tvůj život“ a je rychlou informací pro zdravotní službu. Při náhlém úmrtí karta potvrzuje, že je možné odebrat jakýkoliv orgán k dalšímu použití.

Na kartě jsou následující údaje:

Přední strana

Foto – vylučuje možnost záměny, prostě omyl

Adresa – pro rychlé vyrozumění příbuzných

Dat. nar. – pro jednodušší identifikaci

Krev. sk. – důležitá informace pro lékaře

Doba platnosti – platí pouze jeden rok, a

tím je daná aktuálnost karty, na kterou se může lékař spolehnout

Zadní strana

Důležité informace

pro lékaře – např. diabetik, poruchy krev. oběhu a srdce, speciální léky, srážlivost krve, alergie . . .

Podpis – bez vlastnoručního podpisu nesmí být odebrán žádný orgán

– s vlastnoručním podpisem smí být odebrán jakýkoliv orgán

Rudolf KAISER

		
Wir retten Dein Leben eV		
Karten Nr.: 0000 0000 0000		
Karin Muster		
Steinkirchner Str. 8		
8032 Gräfelfing		
Gültig bis	Blutgruppe	Geburtsdatum
Nov. 83	0 pos.	26.06.48

Wichtige Angaben für den Arzt:

zum Beispiel: Diabetes, Herz- und Kreislaufleiden, Allergien, Dauermedikation (Präparat/Firma) Dialysepatient, Antikoagulans, Suchtkrankheiten, Epilepsie

Durch seine Unterschrift erklärt der Karteninhaber sein Einverständnis zur Organspende.

Pomsta

Kdo má chalupu – dřevěnici, dokáže si představit, kolik to dá práce takovou chalupu opravit, „udělat“ ji pěkně zvenku a stále ji udržovat. Zejména když soused má také chalupu – dřevěnici a lidé mohou srovnávat, kdo lépe umí, která chalupa se lépe vyjímá na prostorné stráni pod lesem. Prostě, kdo je lepší chalupář. Ale chalupa sama o sobě ještě není všechno. Důležité je, aby všechny její přednosti byly umocněny okolím.

Pan Karel si všechno uvědomoval, a tak skalka, zahrada a malý sad jen podtrhovaly malebnost dřevěnice. Dokonalé dílo lahodící jeho puntičkářskému oku – až na jednu maličkost. Ořechy. Dva pěkně vzrostlé stromy na sousedově pozemku, které občas „věnovaly“ trochu svého listí i zahradě a sadu pana Karla. Postupem let se ořechové listí stalo opravdovým jablkem sváru. To už pan Karel sprádal plány na pomstu a čekal

na vhodný okamžik. Stará moudrost praví: „Kdo čeká, ten se dočká.“ A tak se pan Karel dočkal dne, kdy jeho „ořechový“ soused slavil své padesátiny s menší společností na terase své chalupy. Protože vái příznivý vítr, stačilo jen rozdělat pořádný oheň a nasypat do něj ono nenáviděné listí. Následující hádku lze již těžko popsat. Nezvratnou skutečností zůstává, že oslavenec a jeho společnost prchli do nedaleké hospody a pan Karel si šel odpočinout. Únava a pocit zadostiučinění jej ukolébaly do příjemného spánku, z kterého nebyl vytržen ani sirénou na požární zbrojnici z nedaleké obce. Teprve později si protíral rozespálé oči a kouсал se do prstů, aby se probudil ze strašného snu, ve kterém viděl sousedovu chalupu – dřevěnici v plamenech a čtyři dobrovolné veřejné požární sbory likvidující i požár lesa. Pak na něj přišly mráčky a později i příslušné orgány činné v trestním řízení.

Pan Karel se mnohokrát v průběhu vyšetřování i u soudu snažil vysvětlit, že za vzniklý požár chalupy a nedalekého lesa může sousedova zanedbaná zahrada, přes kterou se požár rozšířil a náhlá změna po-

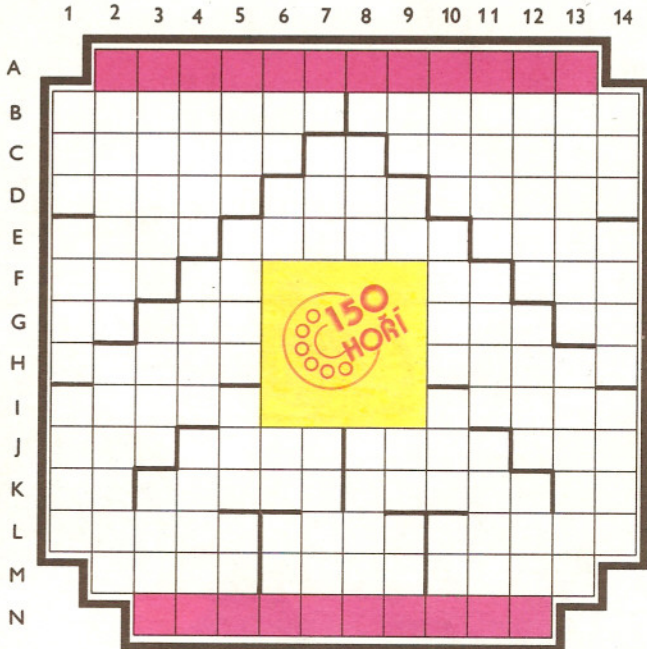
větrnostních podmínek. Ale vzhledem k tomu, že svým činem způsobil značnou škodu, byl rozsudkem a jeho odůvodněním seznámen se zněním ustanovení § 180 trestního zákona, kde se mimo jiné říká: „Kdo z nedbalosti způsobí nebo zvýší obecné nebezpečí anebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění, bude potrestán odnětím svobody až . . .“
-JuS-

KŘÍŽOVKA S TAJENKOU

O prvním trestu za požár v Lounech, který vznikl v roce 1517 a byl dílem zhářství dvou žebráků, kdy z města po požáru zbylo jen několik domů na Pražském náměstí, se dovíte v tajence

Vodorovně: A. 1. díl tajenky – B. Světaďil; typ písma – C. Rovná střecha; předložka, jísti (dětskou řečí) – D. Placený potlesk; obtížný hmyz; jednočlen – E. Ruský veletok; drobný peníz; bývalý brazilský fotbalista – F. Ruské ukazovací zájmeno; primát; značka pro kus; rybářská potřeba – G. Slovenská zvrtná částice; česká řeka; mužské jméno; SPZ Tachova – H. Velká nádoba; závěry – I. Vzdělávací ústav; okamžitě – J. Omastek; peřej; psací náčiní; pobídka – K. Anglicky nebo; jaká; část obce; Evropan – L. Téměř; povrch těla savců; světelné reklamy – M. Staroegyptský bůh; cizí mužské jméno; jméno Chaplinovy manželky – N. 2. díl tajenky
Svisle: 1. Starší sportovní zkratka; třpyt; balík listin – 2. Vaječný pokrm; druh zeleniny – 3. Ovcí samci; nápor; pádová otázka – 4. Druh lihoviny; značka cizího automobilu; horní část místnosti – 5. Italské město proslavené šikmou věží; ožehnutí; spojka; anglická číslovka (1) – 6. Himálájská horská skupina; sibiřský veletok; stará plošná míra; hlasitý doušek – 7. Popěvek; barva na vajíčka; náš současný spisovatel – 8. Jezero v RSFSR; ve větší vzdálenosti; posunutí – 9. Faleš při tenisovém úderu; druh špádové karty; snížený tón; prkenný strop (nářečně) – 10. Starověký asijský stát; mrštný pohyb; pražská reklamní agentura; bájný pták – 11. Druh psa; kupa slámy; naše nakladatelství – 12. Jižní ovoce; ženské jméno; Starořekové – 13. Vpichováním kreslit na kůži; panenská půda – 14. Matematická značka pro limitu; postup; pozornost
Pomůcka: AMON, IK, VAVA

Ladislav FORMAN

POŽÁROFILA: DESET LET NÁMĚTOVÉ SEKCE POŽÁRNÍ OCHRANY

Je tomu deset let, kdy z popudu několika požárníků z různých stran naší vlasti pracujících v nejrůznějších funkcích dobrovolné i profesionální požární ochrany a s pochopením samotného federálního výboru SPO ČSFR byla ustavena námětová filatelistická sekce PO. Samotná činnost a zkušenosti se však datují před tento termín schválení sekce. Již v roce 1976 se uskutečnila propagační výstava poštovních známek s požární tematikou v Levicích, poté v roce 1977 v Devínskej Novej Vsi a v roce 1978 při 5. sjezdu Svazu požární ochrany ČSSR v Praze.

Získané zkušenosti při pořádání propagačních výstav byly základem pro další činnost a práci v nově ustavené sekci, která se mohla v červnu 1981 sejit na prvním společném jednání.

Zanedlouho začal vycházet i zpravodaj POŽÁROFILA a na podzim se uskutečnila první propagační výstava na PYROSU '81 v Ostravě. Od té doby se uskutečňují každý rok propagační filatelistické výstavy na nejrůznějších místech naší vlasti. Od roku 1983 se tato sekce začlenila do Svazu československých filatelistů mezi deset námětových sekcí. Od samého počátku, t. j. od roku 1981, kdy začal vycházet Zpravodaj, doposud nebyl přerušena a do letošního roku bylo vydáno celkem 27 čísel a tři samostatné publikace-katalogy.

Za dobu trvání sekce se rozšířila i členská základna a v současné době máme 60 členů, z toho 8 ze zahraničí a dalších 11 mládežníků. Mladí se spolu s dospělými zúčastnili i několika soutěžních filatelistických výstav různých stup-

ňů v ČSFR a také v zahraničí, na kterých získali vysoká ocenění a medaile.

Na letošní rok chystá sekce propagační filatelistickou výstavu „Požární ochrana ve filatelii“ do Brna. Uskuteční se v rámci evropského setkání hasičů PYROMETING '91.

V závěru našeho článku voláme do našich řad zájemce z celé naší vlasti z řad hasičů-požárníků a hlavně mládeže, kteří mají zájem o tuto oblast, aby posílili naše řady a přispěli svým nepatrným dílem k plnění úloh pro další propagaci požární ochrany.

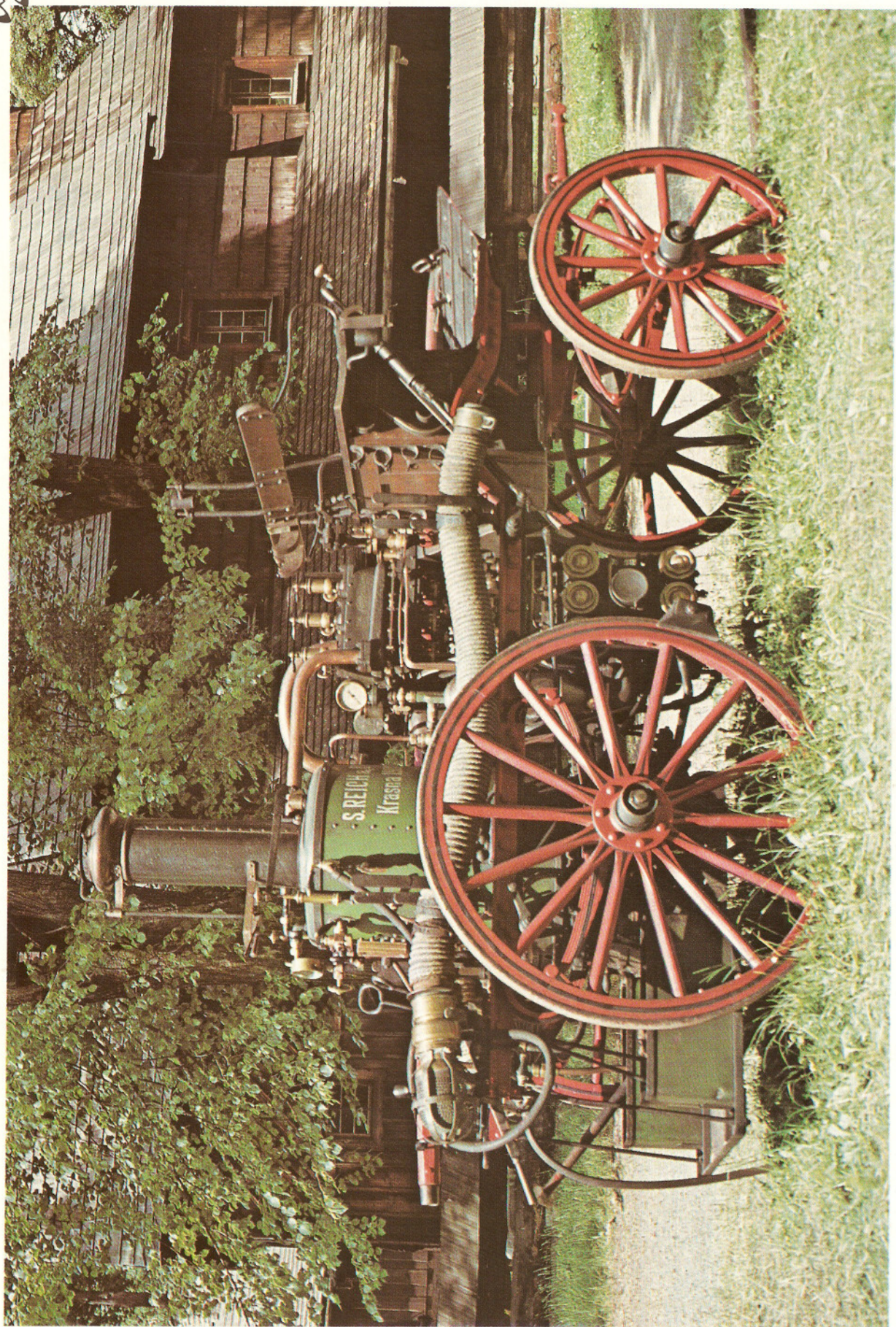
Přihlásit a informovat se mohou u vedoucího sekce Tomáše Balka, ul. 5. května, 267 06 HÝSKOV nebo u Josefa Jendřišáka, Ostravská 66, 737 01 ČESKÝ TĚŠÍN.

Josef JENDŘIŠÁK

Domovenka na levém rukávu požárníka označuje, ze kterého sboru je a zda se jedná o požárníka profesionálního či dobrovolného. V porovnání s jinými zeměmi světa nejvíce domovenek mají v USA. Není se čemu divit. Svou domovenku zde má často nejen stát, ale i město. Na snímku jsou domovenky zapůjčené panem Milanem Garncazem z Prahy.

Váš Jiří

Protichemický vůz z Rakouska připomíná výstavní exponát

Foto ing. Karel SLÁMA